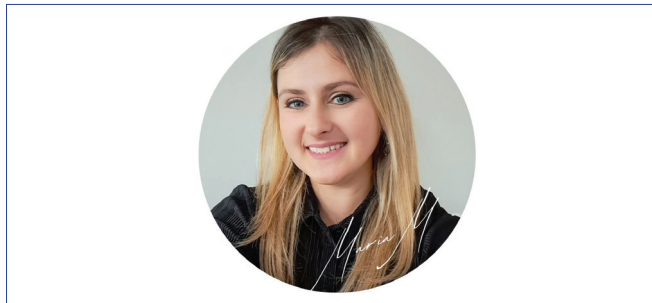

Úloha kultúrnych podujatí pri upevňovaní slovenskej identity v zahraničí. Pohľad učiteľ a

MÁRIA MUŠUTOVÁ

Príspevok uverejňujeme v rámci
ROKA ZAHRANIČNÝCH SLOVÁKOV

Komunity slovenských diaspór na celom svete zohrávajú kľúčovú úlohu pri zachovávaní a podpore slovenskej kultúrnej identity, pričom kultúrne podujatia, ako sú slávnosti, festivaly a tvorivé dielne, predstavujú dôležitý nástroj na udržiavanie spojenia s dedičstvom, najmä u mladších generácií vyrastajúcich v cudzom prostredí. Jazyk a kultúra sú neoddeliteľnou súčasťou národnej identity, a pre Slovákov žijúcich v zahraničí je nevyhnutné aktívne ich udržiavať, aby si aj budúce generácie zachovali spojenie so svojimi koreňmi, rozumeli hodnotám svojho dedičstva a vedeli ich preniesť ďalej, najmä v prostredí plnom rozmanitých kultúrnych vplyvov.

Prečo sú kultúrne podujatia dôležité pre jazykové vzdelávanie?

Ako učiteľka pevne verím, že jazyk a kultúra sú neoddeliteľne prepojené. Učenie sa jazyka totiž nie je len o zvládnutí gramatiky a slovnej zásoby – zahŕňa aj vytváranie hlbokého emocionálneho spojenia s kultúrnym dedičstvom. V prostredí, kde sú deti slovenského pôvodu obklopené iným jazykom a kultúrou, je preto dôležité vytvoriť priestor na autentické zážitky, ktoré im umožnia preniknúť hlbšie do jazyka aj tradícií.

V Slovenskom vzdelávacom centre – South Manchester – pozorujeme, že oživovanie slovenských tradícií prostredníctvom festivalov, tvorivých dielní a osláv predstavuje jedinečný a pútavý spôsob ako posilniť identitu našich žiakov. Tieto podujatia prehĺbujú spojenie medzi tým, čo sa naučia na vyučovaní, a ich vlastnými skúsenosťami, čím im poskytujú priestor na prirodzené ponorenie sa do jazyka a kultúry. Vďaka tomu si vytvárajú zmysluplné spomienky a trvalé puto k svojim koreňom.

Zaužívané kultúrne aktivity zároveň umožňujú deťom a ich rodinám spoznávať slovenské hodnoty spôsobom, ktorý posilňuje ich pocit spolupatričnosti a prehĺbuje vzťah k vlastnej identite. Tieto aktivity prirodzene podporujú osvojovanie si jazyka, pretože deti v nich zažívajú jazyk ako živú súčasť každodenného života. Takéto kultúrne prepojenie je neoceniteľným nástrojom na udržanie a oživenie slovenskej identity v multietnickom prostredí, akým je aj Spojené kráľovstvo.

V rámci SVCSM sme preto vytvorili sériu podujatí a tvorivých dielní, ktoré kombinujú zábavu, vzdelávanie a kultúrne zážitky. Každé z týchto podujatí je navrhnuté tak, aby deti nielen precvičovali jazyk, ale zároveň si budovali hrdosť na svoje korene. Tu je niekoľko príkladov podujatí, ktoré sa ukázali ako efektívne médium na zachovanie slovenskej identity v zahraničí:

1. Detská diskotéka – Sila hudby a zábavy

Jedným z podujatí, ktoré sme v SVCSM zorganizovali, bola detská diskotéka zameraná na slovenskú hudbu a interaktívne hry. Toto podujatie predstavovalo dynamickú oslavu slovenskej kultúry, počas ktorej mali deti možnosť zažiť súčasne aj tradičné slovenské melódie, ktoré bežne nemajú príležitosť počúvať v každodennom živote mimo Slovenska. Odozva bola mimoriadne pozitívna a nad očakávanie.

Počas diskotéky deti tancovali na slovenské ľudové piesne, spievali moderné popové skladby a zapájali sa do hier inšpirovaných slovenskými riekankami. Tieto aktivity, hoci na prvý

Mária Mušutová sa ako učiteľka moderných cudzích jazykov na britskej škole a slovenčiny ako druhého jazyka v Slovenskom vzdelávacom centre – South Manchester (SVCSM) zameriava nielen na výučbu jazyka, ale aj na rozvoj hlbokého vzťahu žiakov k slovenskej kultúre. Osvojenie si jazyka prostredníctvom štúdia slovnej zásoby, gramatiky a jazykových pravidiel je nevyhnutným základom, no skutočné pochopenie jeho významu a hodnoty prichádza až vtedy, keď sa žiaci ponoria do kultúry, ktorá ho formuje. Tento článok sa zameriava na jej prácu učiteľky slovenčiny ako druhého jazyka v SVCSM a opisuje jej skúsenosti, presvedčenie a poslanie v súvislosti s tým, ako kultúrne podujatia, ktoré organizujeme, prispievajú k posilňovaniu slovenskej identity a budovaniu trvalého prepojenia medzi deťmi, ich rodinami a slovenskými tradíciami v inonárodnom prostredí.

pohľad pôsobia jednoducho, mali výrazný vplyv na ich jazykové vzdelávanie – deti si prirodzene precvičovali slovenčinu v uvoľnenej a hravej atmosfére. Z pozície učiteľky som jasne vnímala, ako tieto nenútené chvíle pomáhali deťom budovať hlbšie emocionálne prepojenie s jazykom a slovenským kultúrnym dedičstvom.

2. Vianočná tvorivá dielňa – Dotyk tradície

V predvianočnom období sme pre deti a ich rodiny zorganizovali vianočnú tvorivú dielňu zameranú na výrobu tradičných ozdôb typických pre slovenské Vianoce. Účastníci si mohli vlastnoručne vytvoriť textilné a remeselné dekorácie, inšpirované slovenským ľudovým umením.

Súčasťou bola diskusia o symbolike vianočných ozdôb, ich historickom význame a tradičných výrobných technikách. Deti sa dozvedeli, že mnohé ozdoby kedysi neplnili len estetickú funkciu, ale mali ochranný alebo požehňavací význam – napríklad slamené hviezdy prinášali úrodu a hlinené figúrky chránili domov.

Tvorivá dielňa bola nielen kreatívnou aktivitou, ale aj príležitosťou na prehĺbenie poznania slovenských tradícií. Rodiny si so sebou odniesli nielen vlastnoručne vyrobené dekorácie, ale aj zážitky a vedomosti, ktoré môžu ďalej uplatňovať vo svojich domovoch.

3. Fašiangový maškarný ples – Objavovanie karnevalového ducha

Naše ďalšie veľké podujatie sa uskutočnilo s cieľom priblížiť deťom jednu z najveselejších slovenských tradícií – fašiangy. Počas vyučovania sme sa zamerali na to, čo fašiangy predstavujú, a osvojili sme si kľúčovú slovnú zásobu spojenú s týmto obdobím: slovnú zásobu týkajúcu sa tradičných fašiangových jedál (ako sú šišky, klobásky, tlačienka, placky či langoše) a aktivít (ako napríklad maškarný ples, fašiangový sprievod, pochovávanie basy alebo zabíjačka). Deti si tiež vytvorili vlastné masky na tvár, ktoré mohli použiť priamo na ples.

Súčasťou prípravy boli aj lekcie o tradičných ľudových tancoch, piesňach a hudobných nástrojoch, ktoré sme neskôr aplikovali priamo počas podujatia. Na samotnom plesu sme serbovali tradičné fašiangové jedlá, vďaka čomu si deti mohli precvičiť novonadobudnutú slovnú zásobu priamo v praxi. Počas večera hrala ľudová hudba, ktorá deti motivovala k tancu spolu s dospelými, a do programu sme zahrnuli aj známe detské pesničky ako *Pec nám spadla*, *Pláva kačka po jazere* či *Medvedku, daj labku*.

Podujatie bolo skvelou ukážkou toho, ako možno výučbu jazyka a kultúry prepojiť s autentickým zážitkom. Fašiangový ples dokonale nadväzoval na učebné osnovy, ktoré sme vytvorili, a pre deti predstavoval zábavnú a praktickú možnosť upevniť si jazykové zručnosti, prehĺbiť svoje vedomosti o slovenských tradíciách a vytvoriť si trvalé spomienky.

Jedným z najvýznamnejších aspektov organizovania kultúrnych podujatí v SVCSM je zmysel pre komunitu, ktorú podporujú. Tieto podujatia spájajú slovenské rodiny, ktoré sú ďaleko od domova, a ponúkajú im priestor na spojenie s ostatnými, ktorí zdieľajú ich hodnoty, tradície a jazyk.

Rodičia mi často hovoria, ako veľa pre nich tieto udalosti znamenajú, nielen pre ich deti, ale aj pre nich samotných. Vnímajú ich ako spôsob zostať v spojení so svojimi koreňmi, spoznať iné slovenské rodiny a cítiť sa súčasťou širšej komunity. Ide o vytvorenie podpornej siete – miesta, kde sa Slováci

Organizátorky fašiangového maškarného plesu Ingrid Harandza, Mária Mušutová, Denisa Amiri

Účastníci fašiangového maškarného plesu

v zahraničí môžu stretávať, aby oslávili svoje dedičstvo, vymieňali si skúsenosti a navzájom sa podporovali pri výchove ďalšej generácie bilingválnych detí.

Organizovanie kultúrnych podujatí v komunite slovenskej diaspóry, ako je tá naša, prináša nielen obrovskú radosť a zážitok, ale aj výzvy. Každé podujatie si vyžaduje dôkladné plánovanie, čas a značné množstvo zdrojov. Od zabezpečenia vhodných priestorov, koordinácie termínov, obstarávania materiálov až po motivovanie členov komunity, aby sa aktívne zapojili – všetky tieto logistické aspekty môžu byť niekedy náročné a vyčerpávajúce.

Jednou z hlavných výziev zostáva financovanie. Ako malé vzdelávacie centrum a registrovaná charitatívna organizácia sme do veľkej miery závislí od vlastných príspevkov, od príspevkov darcov, podpory komunity a dobrovoľníckej pomoci. Bez tohto pevného základu a siete podporovateľov by bolo náročné mnohé z týchto kultúrnych iniciatív udržať a rozvíjať. Napriek týmto výzvam však každé podujatie, ktoré sa nám podarí zrealizovať, prináša nezmerateľnú hodnotu nielen deťom a ich rodinám, ale celej komunite, ktorá si vďaka nim uchováva spojenie so svojimi koreňmi.

Rovnako dôležité, no náročné, je nájsť a udržať si oddaných dobrovoľníkov. Mnohé rodiny v našej komunite žijú dynamickým a zaneprázdneným životom, kde musia balansovať medzi prácou, školou, krúžkami a inými povinnosťami. Motivovať rodičov a ostatných členov komunity k aktívnemu členstvu si preto vyžaduje hľadanie spôsobov, ako urobiť dobrovoľníctvo zvládateľným a zároveň obohacujúcim.

Napriek týmto výzvam nás pozitívna spätná väzba od rodičov a detí neustále presvedča o význame našej práce. Rodičia často vyjadrujú vďačnosť za to, že ich deťom poskytujeme priestor, kde môžu zažiť slovenskú kultúru autenticky a zmysluplne. Mnohí s nami zdieľajú príbehy o tom, ako ich deti nadšene rozprávajú doma o podujatiach, ako je Detská diskotéka či Vianočný workshop, a ako ich tieto zážitky motivujú k hlbšiemu záujmu o slovenské tradície.

S výhľadom do budúcnosti vidíme viacero možností, ako rozšíriť a udržať naše kultúrne iniciatívy. Veľmi si vážime neprerývanú podporu zo strany Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý uznáva dôležitosť aktivít v slovenských komunitách v zahraničí. Táto podpora nám umožňuje pokračovať v našom poslaní zachovávať slovenskú kultúru a jazyk medzi deťmi a rodinami žijúcimi mimo Slovenska.

Významnou príležitosťou na rast je spolupráca s ďalšími slovenskými centrami a školami po celom Spojenom kráľovstve. Spoločné podujatia, festivaly či vzdelávacie aktivity môžu spojiť slovenské rodiny vo väčšom rozsahu a zároveň podporiť výmenu skúseností a zdrojov. Takáto spolupráca by nám pomohla prekonať niektoré organizačné výzvy a posilniť kultúrne prepojenie v rámci širšej slovenskej komunity.

Taktiež budovanie pevných väzieb s inštitúciami na Slovensku, vrátane základných a stredných škôl, univerzít či kultúrnych organizácií, by nám mohlo otvoriť nové možnosti, ako sú výmenné programy pre študentov, prednášky hostí alebo spoločné tvorivé dielne. Tieto partnerstvá by našim študentom priniesli priame zážitky zo slovenskej kultúry a posilnili ich emocionálne aj intelektuálne prepojenie s ich kultúrnym dedičstvom.

Počas mojej praxe ako učiteľka slovenčiny ako druhého jazyka v SVCSM som mala možnosť na vlastné oči zažiť, aký významný vplyv môžu mať kultúrne podujatia na zachovanie slovenského jazyka a identity. Podujatia ako Detská diskotéka, Vianočná tvorivá dielňa či Fašiangový maškarný ples a ďalšie zohrávajú zásadnú úlohu pri pomáhaní deťom vytvárať hlboké spojenie so svojím dedičstvom a osvojovať si slovenčinu spôsobom, ktorý je prirodzený a zmysluplný.

Kultúrne podujatia nie sú len o prenose tradícií – sú o vytváraní trvalých spomienok, posilňovaní komunity a zabezpečení, že slovenská identita bude žiť a rozvíjať sa naprieč generáciami, bez ohľadu na to, kde vo svete sa nachádzame.